

LAWO
CLASSICS

NORGE MITT NORGE

LUFTFORSVARETS MUSIKKORPS
CHRISTANIA MANNSKOR
LEIF ARNE PEDERSEN-DIRIGENT

NORGE MITT NORGE

Kombinasjonen mannskor og korps er kanskje ikke så vanlig i dag, men var ganske utbredt i tiden før og etter år 1900. I tillegg til verkene på denne platen skrev blant andre Friedrich A. Reissiger og Ole Olsen for korps og kor i Norge, og fra utlandet kjenner vi verker for denne sammensetningen av både Anton Bruckner, Franz Liszt, Gustav Holst og Kurt Weill.

Repertoaret består i hovedsak av musikk skrevet til høytidelige anledninger som gjerne foregikk utendørs. Valget av ren blåsebesetning, i tillegg til kor, er nok begrunnet i både de akustiske og de meteorologiske forhold forbundet med en utendørsopptøvelse. I tillegg skal man ikke glemme at militærkorpssene var landets eneste profesjonelle fulltidsensembler på den tid disse stykkene ble skrevet, og da som nå var opplagte valg når det skulle musiseres på nasjonale festdager.

De fleste stykkene på denne platen er ikke tidligere innspilt, og noen er vi også usikre på om har vært fremført etter urfremførelsen.

Desto hyggeligere er det å kaste lys over dem nå og håpe at de kanskje igjen kan finne veien tilbake til konsertprogrammene. En spesiell takk til prof. Harald Bjørkøy som gjorde oss oppmerksom på Johan Selmers *Hilsen til Nidaros* og satte oss på sporet av dette prosjektet.

OM STYKKENE:

Johan Selmer regnes som den første norske komponist av programmusikk i tradisjonen fra Franz Liszt og Hector Berlioz. Selmer var født i Oslo men utdannet i Paris og Leipzig og var en tid dirigent for Musikkforeningen i Kristiania, en stilling han tok over etter Johan Svendsen. Selmer komponerte *Hilsen til Nidaros* til den sjette store sangerfest i Trondhjem. Urfremførelsen skjedde i borggården i Erkebispesgården 19. juni 1883 med Trondhjemske brigades musikkorps (nå Luftforsvarets musikkorps) og fire sangforeninger fra Kristiania, Studentersangforeningen, Handelsstandens, Håndverkernes og Arbeidernes sangforeninger. Victor Smith sang tenorsolopartiet og komponisten selv dirigerte. Kordirigenten Johan D. Behrens skriver i *Mindeblade fra Sangerfesten*: «Det virkningsfulde Musikverk, der ved sin karakteristiske Instrumentation maaske nærmest minder om den Wagnerske Behandlingsmaade, henrev Tilhørerne fuldstændigt og

Komponisten maatte gjentagende frem for at modtage det begeistrede Pulikums Bifald og Blomster.» Man skulle kanskje tro at dette var et verk sangerfesten hadde bestilt, men kantaten var komponistens egen ide. Selmer reiste selv i forkant av sangerfesten til Trondheim for å innstudere verket med brigademusikken. Selv rapporterer han at den trønderske fløytist og klarinettist ikke kjente styrkegraden pianissimo, det gikk stort sett i mezzoforte, men musikerne var lærenemme så resultatet ble upåklagelig.

Sin *Sørgemarsj* skrev Grieg til minne om Rikard Nordraak. Grieg så, i følge sin dagbok, på Nordraak som «min eneste Ven, mit eneste, store Haab for vor norske Kunst!». Nordraak døde i Berlin 20. mars 1866, men Grieg, som befant seg i Roma, mottok ikke dødsbudskapet før 6. april. Av dagboken ser vi at Grieg påbegynte marsjen den dagen han mottok dødsbudskapet, og fullførte pianoversjonen dagen etter. Senere fulgte versjoner for messingensemble, sannsynligvis sekstett og oktett, før versjonen for militærkorps ble urfremført i 1867. Det ble gjort ytterligere revisjoner i 1878 og ved utgivelsen på forlaget Peters i 1892. Marsjen går i b-moll og følger en tradisjonell A-B-A-form der B-delen er noe lysere i karakteren enn ytterdelene.

Marsjen hadde stor personlig betydning for Grieg, og mot slutten av sitt liv hadde han den med seg hvor enn han reiste for han var fast bestemt på at den skulle spilles i hans egen begravelse, hvilket den også ble.

En av Luftforsvarets musikkorps' nærmeste naboer i Trondheim sentrum er Nidarosdomen. Katedralen er godt synlig fra våre øvingsrom der den rager opp over Midtbyens øvrige bebyggelse. Slik har det ikke alltid vært. I flere århundrer lå store deler av nasjonalhelligdommen i ruiner etter flere branner og mange år med generelt dårlig vedlikehold. I løpet av 1800-tallet kom arbeidet med å restaurere kirken i gang og i 1869 ble virksomheten Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider etablert. Å restaurere Norges største kirke er ingen billig affære, og i tillegg til statens bidrag ble det igangsatt innsamlinger til støtte for arbeidet. Til ett av disse arrangementene, en basar i gymnastikksalen på Akershus festning 17. mai 1872, skrev Edvard Grieg et stykke som skulle bli en grunnstein i det norske mannskorrepertoaret, verket kalte han *Landkjenning*. Stykket ble den gangen fremført av Handelsstandens sangforening og Den norske studentersangforening sannsynligvis sammen med musikere fra enten 2. brigades musikkorps eller fra Artillerimusikken. Det

hele ble dirigert av Johan Didrik Behrens. Vi er mest vant til å høre *Landkjenning* for mannskor og fullt symfoniorkester, men den versjonen kom først til i 1881. Versjonen du får høre på denne platen er den samme som ved uroppførelsen og er skrevet for mannskor, harmonium, tre tromboner og tuba.

På dagen fire år før urfremførelsen av *Landkjenning* ble denne platens siste Griegstykke urfremført. Dette skjedde på Torgallmenningen i Bergen og anledningen var avdukingen av en byste av eidsvollsmannen Wilhelm Frimann Koren Christie. Bysten var Norges første portrettstatue og var utført av billedhuggeren Christopher Borch, for øvrig en venn av Grieg fra hans opphold i Roma. Stykket Grieg hadde skrevet bar navnet **Kantate ved afsløringen af Christies monument** og besto av to satser med de praktisk anlagte titlene *Før afsløringen* og *Efter afsløringen*. Vi kjenner ikke til flere fremførelser av dette verket og det gleder oss å kunne ta det frem i lyset igjen. Å gjøre premiereinnspillinger av Grieg er sjelden vare i våre dager.

Året etter at Grieg fikk urfremført *Landkjenning* til inntekt for restaureringen av Nidarosdomen fikk Johan Svendsen urfremført sin **Kroningsmarsj** ved et arrangement som foregikk i nevnte kirke. 18. juli 1873 ble kong

Oscar II og hans dronning Sofie kronet i Nidarosdomen. Kroningen ble innledet med en prosesjon oppover Munkegaten i Trondheim fra Stiftsgården til Nidarosdomen. Fordelt langs denne ruten sto fire militærkorps oppstilt, det var Trondhjemske brigades musikkorps, Marinens musikkorps, 5. artilleribataljons musikkorps for ikke å glemme Jemtlands Fältjägermusikcorps. Kongen var tross alt også svensk konge. Den lyse ideen var at de fire korpsene skulle spille Svendsens marsj samtidig slik at kroningsprosesjonen kunne høre marsjen langs hele ruten. Problemet var at avstanden mellom korpsene var for stor til at de kunne høre hverandre når de spilte selv. Resultatet var enorme samspillproblemer, og i følge den tilstedeværende svenske komponisten Gunnar Wennerberg lød det som et jammerskrik fra ende til annen. Ingen av de deltakende militærkorpsene hadde lik besetning så det ble laget fire forskjellige instrumentasjoner av marsjen. Den versjonen vi har spilt inn her er «vår» versjon og partituret vi fant i vårt arkiv har både Svendsens håndskrift og hans signatur.

Etter å ha hyllet unionskongen med en marsj i 1873 var tiden kommet for Svendsen til å hylle en unionsmotstander. 17. mai 1881 skulle Brynjulf Bergsliens statue av Henrik Wergeland avdukes på i Eidsvolls plass i Kris-

tiania, og Johan Svendsen ble bedt om å komponere en kantate til anledningen. Svendsen, som som femåring hadde stått sammen med sin far i folkemengden som fulgte dikteren til graven i 1845, komponerte **Wergeland-kantate** for kor og militærkorps. Kantaten var i to deler og mellom delene skulle Bjørnstjerne Bjørnson holde tale. I politiske miljøer var det delte meninger om republikaneren og fritenkeren Bjørnson var en egnet hovedtaler ved denne anledningen. Faktisk var Bjørnson så kontroversiell at kommandanten på Akershus festning nektet 2. brigades musikkorps å delta ved avdukingen. Interessant nok var nevnte kommandant, Harald Nicolai Storm Wergeland, Henrik Wergelands fetter. Komiteen som sto bak oppførelsen av statuen ble satt i en knipe og man vurderte en stund å få tilsendt et militærkorps fra København for å løse problemet. Saken løste seg i siste liten da Akershus kommandantskap til slutt måtte innrømme at de ikke rådde over militærmusikernes fritid, og at musikerne kunne spille så lenge de stilte opp som privatpersoner. Om lag 60 000 mennesker samlet seg rundt statuen og fikk høre 400 sangere, 2. brigades musikkorps (som privatpersoner), og solist Thorvald Lammers fremføre kantaten under ledelse av komponisten.

I begynnelsen av mars 1883 mottok Svendsen følgende telegram: «Kære Svendsen! Jeg venter stadig Deres svar, som kun dreier seg om det lille Ja!» Telegrammet kom fra Morten Fallesen, teatersjef ved Det kongelige teater i København, og det «Ja!» han var ute etter var Svendsens samtykke til å overta som kapellmester ved teateret og sjefdirigent for teaterets orkester, Det Kongelige Kapel. Kapellet regner sin historie tilbake til 1448 og Trompeterkorpsset ved Christian 1's hoff, så da kong Christian 9. og dronning Louise skulle feire gullbryllup skulle det selvfølgelig skje til toner komponert av den kongelige kapellmester. **Sangernes morgenhilsen** er ett av til sammen tre verker Svendsen skrev til feiringen av kongeparets gullbryllup. De to andre er balletten *Foraaret kommer* og hymnen *I mai, da blomst og blad sprang ud*. På morgenen på gullbryllupsdagen, 26. mai 1892 troppet ca. 700 danske korsangere opp på Amalienborg plads sammen med et stort militært messingensemble og fremførte kantaten for kongeparet. Det er ting som tyder på at komponeringen av disse verkene i tillegg til Svendsens andre oppgaver brakte komponisten i tidsnød, og man antar at han satte bort instrumenteringen for messingensemble til Thorvald Hansen som på den tiden var trompetist i Det Kongelige Kapel.

Alfred Evensen: **Arnes sang**. Når vi gir ut en plate med musikk for korps og mannskor er det en glede å kunne ta med et verk av Alfred Evensen. Få satte i sin samtid så stort preg på både norsk mannskorbevegelse og norske militærkorps. Som sjef og dirigent for 6. divisjons musikkorps i Harstad 1918–1930, 4. divisjons musikkorps i Bergen 1930–1934 og 2. divisjons musikkorps i Oslo 1934–1942, og som dirigent for flere mannskor og amatørkorps, bidro han sterkt til å heve det musikalske nivået hos dem han kom i befatning med. Både Bergen Filharmoniske Orkester og Oslo-filharmonien benyttet seg dessuten av Evensen som gjestedirigent. Dessverre fikk ikke Evensen fullføre sitt virke helt frem til pensjonsalder. Under den tyske okkupasjonen ble han arrestert og satt en måned i fengsel i 1942 da han ikke ville tillate at 2. divisjons musikkorps ble brukt som propagandaavdeling til fordel for okkupasjonsmakten. Evensen døde like etter fengselsoppholdet, sannsynligvis av sukkersyke.

Arnes sang ble påbegynt under Evensens studietid i Tyskland på tyvetallet og ble utfremført i sin endelige versjon for barytonsanger, mannskor og symfoniorkester av Bergen Filharmoniske orkester i 1934. Versjonen for militærkorps er skrevet til en

koncert på Bislett stadion under Landssangerstevnet i 1935 og ble der fremført av 3000 korsangere og et utvidet 2. divisjons musikkorps.

Fredrik Wilhelm Gornæs: **Kantate ved Militære samfunds 100 års jubilæum**. Det siste verket er også av en komponist fra militærmusikkens egne rekker. Fredrik Wilhelm Gornæs var en av Alfred Evensens forgjengere som sjef og dirigent for 2. divisjons musikkorps. Gornæs var født i Hole på Ringerike i 1868 og kom som sekstenåring inn som elev i militærmusikken i Kristiania. Gornæs studerte teori og komposisjon med Ole Olsen og Iver Holter og virket i tillegg som cellist ved Kristiania teaters orkester. I 1908 fikk Gornæs urfremført det som regnes som hans hovedverk, *Symfoni i a-moll* av Nationalteaterets orkester. Etter studier ved musikkhøgskolen i Berlin var han en tid musikkinstruktør på Hamar og Gjøvik før han i 1911 tok over som sjef og dirigent for 4. brigades musikkorps i Bergen. I 1920 flyttet han til Oslo og tok stillingen som sjef og dirigent for 2. divisjons musikkorps, en stilling han hadde frem til han døde 57 år gammel i 1925. *Kantate ved Militære samfunds 100 års jubilæum* er, som tittelen antyder, skrevet til Oslo militære samfunds hundreårsjubileum 1. mars

1925, og kantaten ble fremført for første gang under jubileumsmiddagen samme kveld. At militærmusikere komponerte musikk var på den tiden ingen sjeldenhet, de fleste dirigentene og mange av musikerne skrev langt mer musikk enn det som er tilfellet i dag, men spesielt for denne kantaten er at også teksten er skrevet av en offiser. Kantaten henter nemlig sin tekst fra et dikt skrevet av oberst Hilmar Borchgrevink, den daværende sjefen for Jegerkorpset.

MIKAL ENGEN

NORWAY MY NORWAY

The combination of band and male choir is perhaps not so common today, but it was rather widespread around 1900. In addition to the works on this album, Friedrich A. Reissiger and Ole Olsen composed for band and choir in Norway, and from abroad we know works for this combination by Anton Bruckner, Franz Liszt, Gustav Holst and Kurt Weill.

The repertoire consists in the main of music written for solemn occasions usually held outdoors. The choice of pure wind instrumentation in addition to the choir probably was due to both acoustic and meteorological considerations related to an outdoor performance. Moreover, we must not forget that military bands were Norway's only professional full-time ensembles when these pieces were written and, then as now, were the obvious choice for making music on days of national celebration.

There are no earlier recordings of most of the pieces on this album, and we are not sure whether or not some were ever performed again after being premiered. This

makes it all the more satisfying to shed light on them now in the hope that they may once again find their way back into concert programmes. A special thank you to Professor Harald Bjørkøy, who drew our attention to Johan Selmer's "Hilsen til Nidaros" and put us onto this project.

ABOUT THE PIECES:

Johan Selmer is regarded as the first Norwegian composer of programme music in the tradition of Franz Liszt and Hector Berlioz. Selmer was born in Oslo, but educated in Paris and Leipzig, and for a time he was the conductor of "Musikkforeningen" in Kristiania (Oslo), succeeding Johan Svendsen. Selmer composed *Hilsen til Nidaros* (Greeting to Nidaros) for the seventh song festival in Trondheim. The premiere performance took place in the courtyard of the Archbishop's Residence on 19 June 1883 with the Band of the Trondhjem Brigade (today the Royal Norwegian Air Force Band) and four choral societies from Kristiania — Studentersangforeningen (Student Choral Society), and the choral societies of Handelsstanden (businessmen), Håndverkerne (crafts) and Arbeiderne (working men). Victor Smith sang the tenor solo and the composer himself conducted. Choral conductor Johan D. Behrens wrote in *Mindeblade fra Sanger-*

festen (a commemorative brochure of the festival): "The listeners were totally enraptured by the impressive work, which with its characteristic instrumentation is almost reminiscent of a Wagnerian arrangement, and the composer took numerous bows to receive the applause and flowers bestowed by the enthusiastic audience." One is tempted to assume that this was a work commissioned by the song festival, but the cantata was the composer's own idea. Selmer himself travelled to Trondheim to rehearse the work with the brigade musicians. He later reported that the Trondheim flautist and clarinetist was not familiar with the dynamic marking pianissimo, and that most of the piece was played mezzo forte, but he noted that the musicians were quick to learn, so that the final results were impeccable.

Grieg wrote his *Sørgemarsj* (Funeral March) in memory of Rikard Nordraak. As we read in Grieg's diary, he regarded Nordraak as "my only friend, my only great hope for our Norwegian art!". Nordraak died in Berlin on 20 March 1866, but Grieg, who was in Rome at the time, did not learn of his death until the seventh of April. From his journal we see that Grieg began the march the day he received the news, and completed the piano version the following day. This was followed by the

version for brass ensemble, in all likelihood a sextet or octet, before the version for military band was premiered in 1867. Additional revisions were made in 1878 and at the time of its publication by Peters Publishing House in 1892. The march is played in B-flat minor and follows a traditional A-B-A form in which the B-section is somewhat brighter in character than the outer sections.

The march meant a lot to Grieg personally, and toward the end of his life he carried it with him wherever he travelled, as he had made up his mind that it should be played at his own funeral, which indeed it was.

One of the Norwegian Royal Air Force Band's closest neighbors in Trondheim city centre is Nidaros Cathedral. It is easily visible from our practice rooms, towering as it does over downtown Trondheim's other buildings. But this is not how it has always been. For several centuries, large parts of this national shrine lay in ruins following a number of fires and many years of poor maintenance. In the course of the 1800s, restoration work began, and in 1869 the Nidaros Cathedral Restoration Project was established. To restore Norway's largest church is no inexpensive affair, and, in addition to the government's contribution,

money began to be collected to support the project. For one such arrangement, a bazaar held in the gymnastics hall of Akershus Fortress on 17 May 1872, Edvard Grieg wrote a piece which was to become a cornerstone of the Norwegian male choir repertoire, a work entitled **Landkjenning** (Landfall). On that occasion, the piece was performed by the Businessmen's Choral Society (Handelstanden) and the Norwegian Students' Choral Society, presumably together with musicians from either the Band of the Second Brigade or the Artillery Band. Johan Didrik Behrens conducted both the band and the choir. We are most accustomed to hearing *Landkjenning* arranged for male choir and full symphony orchestra, but that version did not appear until 1881. The version heard on this album is the same one performed at the premiere and is written for male choir, organ, three trombones and tuba.

The last Grieg piece on this recording was first performed four years to the day before the premiere of *Landkjenning*. This took place in Bergen's main square, Torgallmenningen, and the occasion was the unveiling of a bust of Wilhelm Frimann Koren Christie, a member of the constituent assembly at Eidsvoll in 1814. The bust was Norway's first portrait statue and was done by sculp-

tor Christopher Borch, who was for that matter a friend of Grieg from his stay in Rome. The piece Grieg had written bore the name **Kantate ved afsløring af Christies monument** (Cantata at the Unveiling of Christie's Monument) and consisted of two movements with the practical titles *Før afsløringen* (Before the Unveiling) and *Efter afsløringen* (After the Unveiling). We are not aware of other performances of this work and are pleased to be able to draw attention to it. To make a first recording of Grieg is a rare thing these days.

The year after Grieg had *Landkjenning* premiered to raise money for the restoration of Nidaros Cathedral, Johan Svendsen's **Kroningsmarsj** (Coronation March) was first performed in the cathedral on the occasion of the coronation of King Oscar II and Queen Josephine on 18 July 1873. The coronation was preceded by a procession from Stiftsgården, the royal residence in Trondheim, up Munkegaten to the cathedral. Four military bands — the Band of the Trondhjem Brigade, the Navy Band, the Band of the Fifth Artillery Battalion, not to mention the Band of the Jemtland Light Infantry — were positioned along the route. The King was, after all, also the King of Sweden. The genial idea was that the four bands were to play Svend-

sen's march simultaneously so that the coronation procession would hear it along the entire route. The problem was that the distance between the bands prevented them from hearing each other and made playing together immensely difficult. According to Swedish composer Gunnar Wennerberg, who was present, it all sounded like a terrible wailing from one end to the other. None of the participating military bands used the same instrumentation, resulting in four different instrumentations of the march. The version we have recorded is "our" version, and the score we found in our archive bears Svendsen's handwriting and signature.

After paying tribute to the King of the union between Norway and Sweden with a march in 1873, it was time for Svendsen to pay homage to an opponent of the union. On 17 May 1881, Brynjulf Bergslien's statue of Henrik Wergeland was to be unveiled at Eidsvoll Square in Kristiania (Oslo), and Johan Svendsen was asked to compose a cantata for the occasion. Svendsen, who at the age of five had walked with his father in the poet's funeral procession in 1845, composed **Wergeland-kantate** (Wergeland Cantata) for choir and military band. The cantata was in two parts, and Bjørnstjerne Bjørnson was to speak in the intermission. Given the political

situation at the time, opinion was divided as to whether the republican and freethinker Bjørnson was the suitable principal speaker on this occasion. Bjørnson was, in fact, so controversial that the commanding officer of Akershus Fortress refused to allow the Band of the Second Brigade to participate in the ceremony. It is interesting to note that the commanding officer, Harald Nicolai Storm Wergeland, was Henrik Wergeland's first cousin. The committee planning the event found itself in a squeeze and briefly considered inviting a military band from Copenhagen to solve the problem. A solution was found at the last moment when the commanding officers of the fortress had to admit that they had no control over the military musicians' free time, allowing them to participate as private persons. Approximately 60,000 persons gathered near the statue and heard 400 singers, the Band of the Second Brigade (as private persons), and soloist Thorvald Lammers perform the cantata conducted by the composer.

In the beginning of March 1883, Svendsen received the following telegram: "Dear Svendsen! I am still waiting for your reply, a simple little Yes will do!" The telegram came from Morten Fallesen, director of the Royal Theatre in Copenhagen, and the "Yes!"

he was out after was Svendsen's consent to take over as musical director of the theatre and conductor of the theatre orchestra, the Royal Danish Orchestra. The orchestra traces its history back to 1448 and the Trumpeter Band of the court of King Christian I, so when King Christian IX and Queen Louise celebrated their golden wedding anniversary, they of course wanted music composed by the Royal Conductor. **Sangernes morgenhilsen** (The Singers' Morning Greeting) is one of three works that Svendsen wrote for the royal couple's golden wedding anniversary. The other two are the ballet *Foraaret kommer* (Arrival of Spring) and the hymn *I mai, da blomst og blad sprang ud* (In May, When Flowers and Leaves Blossomed). On the morning of the anniversary day, 26 May 1892, ca. 700 Danish choral singers assembled at Amalienborg Palace Square together with a large military brass ensemble and performed the cantata for the royal couple. There are indications that Svendsen was pressed for time composing these works in addition to his other duties, and it is assumed that he assigned the instrumentation of the pieces to Thorvald Hansen, who at that time played trumpet in the Royal Danish Orchestra.

Alfred Evensen: **Arnes sang** (Arne's Song). As we release this album with music for band and male choir, it is a pleasure to be able to include a work of Alfred Evensen. He left his mark on the Norwegian male choir movement and military band music of his own time as few others have done. As leader and conductor of the Band of the Sixth Division in Harstad from 1918-1930, of the Band of the Fourth Division in Bergen from 1930-1934 and the Band of the Second Division in Oslo from 1934-1942, and as conductor of a number of male choirs and amateur bands, he contributed immensely to raising the musical level among everyone with whom he came in contact. He was invited to guest conduct both Bergen Philharmonic Orchestra and Oslo Philharmonic. Unfortunately, he was not able pursue his career until retirement age. During the German occupation he was arrested and imprisoned for one month in 1942 for not allowing the Band of the Second Division to be used for propaganda purposes by the occupying power. Evensen died soon after his imprisonment, presumably of diabetes. *Arnes sang* was begun while studying in Germany in the 1920s, and the final version for solo baritone, male choir and symphony orchestra was premiered by Bergen Philharmonic Orchestra in 1934. The version for military band was written as a con-

cert number for the 1935 National Convention of Male Choirs in Bislett Stadium, where it was performed by 3,000 choir singers and an expanded Band of the Second Division.

Fredrik Wilhelm Gornæs: **Kantate ved Militære samfunds 100 års jubilæum** (Cantata for the Centenary Celebration of the Oslo Military Society). The last work is also by a composer from military music's own ranks. Fredrik Wilhelm Gornæs was one of Alfred Evensen's predecessors as leader and conductor of the Band of the Second Division. Gornæs was born in Hole in Ringerike in 1868 and at the age of sixteen was accepted to study military music in Kristiania. He studied theory and composition with Ole Olsen and Iver Holter, while playing cello in the Kristiania Theatre Orchestra. His Symphony in A minor, considered his most important work, was premiered by the National Theatre Orchestra in 1908. After studies at the Academy of Music in Berlin, he taught music in Hamar and Gjøvik, before taking over in 1911 as leader and conductor of the Band of the Fourth Brigade in Bergen. In 1920 he moved to Oslo, where he became leader and conductor of the Band of the Second Division, a position he held until his death at age fifty-seven in 1925. *Kantate ved Militære samfunds 100 års jub-*

læum is, as the title implies, written for the centenary celebration of the Oslo Military Society on 1 March 1925, and the cantata was performed for the first time during the anniversary dinner the same evening. For a military musician to compose music was nothing unusual at that time; most conductors and many of the musicians wrote much more music than their counterparts today. One special feature of this cantata, however, is the text. It is a poem written by Colonel Hilmar Borchgrevink, then commanding officer of the Light Infantry.

MIKAL ENGEN

HILSEN TIL NIDAROS

JOHAN SELMER (1844–1910)

TEKST: JOHN PAULSEN (1851–1924)

Nidaros! i Navnet skjælver
Sagnets Lurklang som Musik.
Domen bautalig sig hvælver
om den Stortid, som forgik.
Fjordens høie Bølger true
med saa mindetungt et Drøn:
Brag af Tambeskjælvets Bue,
Suk af Hellig Olafs Bøn. –
Kjæmpe kunde du og stride,
sone kunde du og lide,
du har fostret mangel Heltesøn!

Fortidens Kamp vi ei vil erindre;
Nutidens Straaler blidere tindre.
Hedendoms Taager af Korset er kløvet.
Nu er det Dag med Sol over Løvet.

Sangen er kommen! Livets Forsoner
blir dog de deilige, jublende Toner.
Veer og Vaander maa give Fred.
Der, hvor de aander, blir Kjærlighed.
Sangen er kommen til Nidaros.

Marken, før gjødet af Blod, er nu grøn,
skydende Roser, Sangerens Løn.
Fineste Hænder til Kranse dem fletter;
Elskov i Toner som Vaarknoppen spretter.

Sangen er kommen til Nidaros By;
Fortidens blodige Minder maa fly.
Over den gamle, værdige Stad
flyver en Lærke med dirrende Kvad.

Synger du, Lærke! om Sydlandets Glans,
Druer og Laurbær og elskovsfuld Dans?
Eller du hylder vor nordiske Vaar? –
Trækfugl og Toner hvert evige Aar.

Har du fra Syden, hvor Kunsten sprang ud,
Bud til det Kunstværk som her priser Gud?
Hilser du Domen, saa gammel af Aar? –
Trækfugl og Toner hver evige Vaar.

LANDKJENNING

EDVARD GRIEG (1843–1907)

TEKST: BJØRNSTJERNE BJØRNSON (1832–1910)

Og det var Olav Trygvason,
stævned over Nord-sjø fram
op mod sit unge konge-rige,
som ikke vænted ham.
Fik han så første synet:
hvad er dette for mur i hav-brynet?

Og det var Olav Trygvason,
landet syntes ganske stængt,
alle hans unge konge-længsler
føltes mod klippen sprængt, –

indtil en skald opdaged
hvide kupler og spir i sky-laget.

Og det var Olav Trygvason,
syntes, han med én gang så
grå-sprængte, gamle tempel-mure,
sne-hvide hvælv derpå.
Længtes ham da så såre
med sin unge tro stå innen-fore.

Landet sig åbned, vår der var,
durende af fosse-brus,
storm-vejr og hav-døn rundt omkring dem,
sælsom var skogens sus,
orgler og klokker hørtes,
kongen så sig om, kongen henførtes:

«Her er grunden
funnen, funnen,
tempel-hvælv
trodsr hælved,
ånden bæver,
hjærtet fyldes,
her den Største
kun kan hylde!
Gid min tro stå
stærk som grunden,
stige ren som
jøkel-runden,
ånden nå
naturens højde,

fyldt af Ham,
som sammenføjde!»

Olavs bøn
vi alle tage,
nu som da og
alle dage:
ånden bæver,
hjærtet fyldes,
her den Største
kun kan hylde!
Gid min tro stå
stærk som grunden,
stige ren som
jøkel-runden,
ånden nå
naturens højde,
fyldt af Ham,
som sammenføjde!

KANTATE VED AFSLØRINGEN AF CHRISTIES MONUMENT I BERGEN, DEN 17 DE MAI 1868

EDVARD GRIEG (1843–1907)

TEKST: ANDREAS MUNCH (1811–1884)

I. Før Afsløringen
Vaarstorme gik over Fædrenelandet,
kommet var Prøvelsens Dag;
høit over Snekken brusede Vandet,
løsnet var Ankerets Tag.
Modige Mænd stod fast dog i Stavnen,

kjæmped mod skummende Sø,
føre de vilde Snekken i Havnen,
frelse sit Folk eller dø.

Forrest blandt dem, med Roret i Haanden,
stod han saa rolig og klar,
han, som med Norriges Frihed i Aanden
Tanken til Handling frembar.
Han, som forstod at løfte og frede
Meningers stridende Hær,
han, som vort Skib i Havn fik at lede
mellem de tusinde Skjær.

Efter sit Størværk i Raad og paa Thinge
stille han sad i vor By,
hæved dog endnu Aandslivets Vinge
her mellem Fjeldenes Ly,
samled og ordned Oldtidens Rester,
bygged for Kundskap et Hjem.
Forrest blandt Aandens og Borgerdaads
Præster
indtil sin Død gik han frem.

Længe alt hvile hans livstrætte Lemmer
her i hans Fædrestads Jord,
Bergen dog aldrig hans Aasyn forglemmer,
vil, det skal sees i Nord.
Christies Bedrift til Erts ikke trænger,
staaer i Historiens Guld, –
Kjærligheds Tak ved det Ydre dog hænger,
reiste hans Billed af Muld.

II. Efter Afsløringen

Se, hans Aasyn atter skuer
klart udover By!
Ved dets Træk hvert Hjerte luer,
jubler ved hans Ry.

Frihedsdagens Foraarslufte
hilse ham igjen,
bringe ham paa Blomsterdufte
Norges Hyldning hen.

Maatte fra hans ædle Pande
Lys gaa over Nord,
ja, vække Sønnen til sande
Gjerninger og Ord!

Vække Liv blandt vore Fjelde,
Kraft hos Norges Folk
til at faa, naar det skal gjælde,
atter saadan Tolk!

Se hans Aasyn atter skuer
klart udover By!
Se hans Aasyn! Se hans Aasyn!
Ved dets Træk hvert Hjerte luer
Jubler ved hans Ry!

KANTATE ^{VED} AFSLØRINGEN
^{AF} HENRIK WERGELANDS
STATUE, ^{DEN 17 DE} MAJ ¹⁸⁸¹
JOHAN SVENDSEN (1840–1911)
TEKST: JONAS LIE (1833–1908)

Kor:
Hver Tid ejer sit Nordhav,
hvor der kan sejles paakar, –
Vikingeaanden vi ejer,
mon vi og Skuderne har?

Tusende ubrugte Fosse
gjør det i Liderne lyst,
tusende ubrugte Vinger
fjedre sig, Folk, i dit Bryst!

Nødstid er det, naar Kraften
venter paa Maal og Form,
Morgenstunden faar rinde
op, – om den vil i Storm.

Morgenstunden faar rinde
op, *som den vil*, med Lys;
thi det er Livet, som kommer,
– Livets velsignede Kys!

Solo:
Morgenstunden
steg med stærke
højt besjælte Mænd,
de, som plantet

Folkets Mærke,
hvor vi ser det end.

Morgenstunden
steg med Roser
som en Skjønheds Storm,
– Roser, Roser,
atter Roser
uden Maal og Form!

Thi Du sang et
Drev af Blomster
over Land og Strand,
– Liv i tusende Velkomster! –
Henrik Wergeland!

Kor:
Morgenstunden faar rinde
op, som den vil, med Lys;
thi det er Livet, som kommer,
– Livets velsignede Kys!

En Eventyrlængsel, som ulmer
og drømmer mod fjerne Kyst,
som farverig blinker og svulmer
og digter i Folkets Bryst, –

en Storhed og Høihed, der minder
om Jotunheimen, jeg saa,
naar Solen rødmed dens Tinder
mod Ætherens dybøj'de Blaa, –

en Vikingevilje, som stiger
i Væxt med de vaagsomme Tørn,
en Frihedslængsel, som skriger
i Hugen som tørstig Ørn.

Solo:

I hans Hjerte
hang en Harpe,
i hans Sjæl der
sittred Lyn,
og han Folkets
Taageforhæng
splitted med en
Seers Syn.

Kor:

En Vikingevilje, som stiger
i Væxt med de vaagsomme Tørn, –
en Frihedslængsel, som skriger
i Hugen som tørstig Ørn!

SANGERNES MORGENHILSEN

De forende Sangforeningers Hilsen til det
danske Kongepars Guldbryllup, op. 31

JOHAN SVENDSEN (1840–1911)
TEKST: P. HANSEN (1840–1905)

I dag ved Festens første Gry
vor Stemme lydt skal klinge
og hæve sig mod Morgensky
paa Sangens brede Vinge.
Den stiger op, den trænger frem

fra tusind Røster, tusind Hjem
og vil sin Hilsen bringe.

Saa langt og rigt et Samlivs Traad
har Nornen Eder spundet
af Hvidt og Sort, af Smil og Graad,
af Sorg og Glæde tvundet.
Men stedse har i Ve og Lyst
den sande Fryd, den rette Trøst
I hos hinanden fundet.

Thi enigt bar I Haand i Haand
hver Byrde Livet sendte
og Lykkens Glans i Eders Aand
kun Pligtens Offer tændte.
I vogted trofast Arnens Ild,
at lys og klar og varm og mild
dens rene Lue brændte.

Vor Konge kjær, vor Dronning god
i Gyldenskjærets Smykke!
Vor Hilsen vil I tage mod,
vort Ønske for Jer Lykke.
Det bæres frem i jævne Ord,
men Troskabs Sind som bag dem boer,
skal ingen Magt forrykke.

Vort Ønske tag imod,
vor Hilsen tag imod,
vor Konge god, tag vor Hilsen!
vort Ønske tag imod,

vor Hilsen tag imod,
vor Dronning god, vor Hilsen tag!

ARNES SANG

ALFRED EVENSEN (1883–1942)
TEKST: BJØRNSTJERNE BJØRNSON (1832–1910)

Undrer mig på, hvad jeg får at se
over de høje fjælde?
øjjet møder nok bare sne;
rundt omkring står det grønne træ,
vilde så gjerne over; –
tro, når det rejsen vover?

Ørnen løfter med stærke slag
over de høje fjælde, –
ror i den unge, kraftfulde dag,
mætter sit mod i det vilde jag,
sænker sig, hvor den lyster, –
ser mod de fremmede kyster!

Løvtunge apal, som intet vil
over de høje fjælde?
sprætter, når somren stunder til,
venter til næste gang, den vil,
alle dens fugle gynger,
ved ikke, hvad de synger; –

den, som har længtet i tyve år
over de høje fjælde, –
den, som ved, at han ikke når,

kenner sig mindre år for år –,
hører, hvad fuglen synger,
som du så trøstigt gynger.

Sladrende fugl, hvad vilde du her
over de høje fjælde?
rede du fant visst bedre der,
videre syn og højere træ, –
vilde du bare bringe
længsel, men ingen vinge?

Skal jeg da aldrig, aldrig nå
over de høje fjælde?
skal denne mur mine tanker slå,
sådan med sne-is og rædsel stå
stængende der til det sidste, –
blive min dødningekiste?

Ud, vil jeg! ud! – o, så langt, langt, langt
over de høje fjælde!
her er så knugende, tærende trangt,
og mit mod er så ungt og rankt, –
lad det så stigningen friste,
– ikke mod murkanten briste!

Engang, jeg ved, vil det række frem
over de høje fjælde.
Kanske du alt har din dør på klem? –
Herre min Gud! godt er dit hjem, –
lad det dog endnu stænges,
og jeg få lov til at længes!

KANTATE ^{VED}
MILITÆRE SAMFUNDS
100 ÅRS JUBILÆUM

FREDRIK WILHELM GOMNÆS (1868–1925)
TEKST: HILMAR BORCHGREVINK (1861–1948)

Et seculum i dag er rundet
fra Samfundet fik livsens dåp.
Tusen tråde så har spundet
samband i vor hær, med håp.

Krigerkjeder minder spreder
over kampe, sorger, glæder.
Tanken drøfter, viljen løfter
over både tind og kløfter.

Den gir adelskap i sindet,
den gir frø til vekst i mindet.
Og vort virkes resultater
ses på styrken fra vort viljekrater.

Hvad vi tapte, hvad vi vandt,
hvad vi løsnet, hvad vi bandt,
det er mål på hvad vi evnet,
viser veien som vi stevnet.

Har vi frem mot målet stevnet,
har vi vovet, hvad vi evnet,
har vi uten mål og med,
seilet i den lange fred?

Eller virket vi i standens navn
dog til fædrelandets gavn?
Alvorsdagen, når den kommer,
blir vel her den rette dommer.

Krigsmænd, korsmænd, Kongens mænd
har vel endnu sværd ved lænd.
Stille bygget vi vort tempel,
men det har dog kampens stempel.
Krigsmænd, korsmænd, Kongens mænd
har vel endnu sværd ved lænd.

Krigsmænd, korsmænd, Kongens mænd
har vel endnu sværd ved lænd.
På de svundne byggedage
tør vi se med tak tilbake.
Krigsmænd, korsmænd, Kongens mænd
har vel endnu sværd ved lænd.

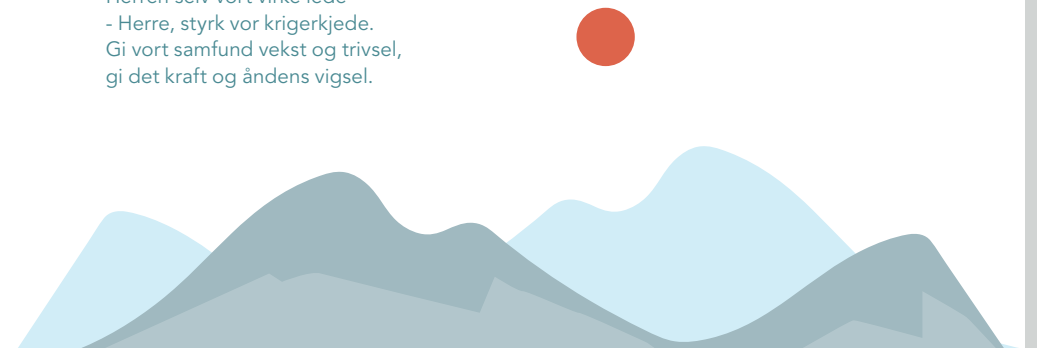
Fra det dype, mot det høie
det er kaldets epos, standens plikt.
Fra slækt til slækt skal det sig føie
til Norrønafolkets frihetsdikt.

Thi som sagatidens ætter
høie mål vi sætter.
Enighetens fane
lyse over fremtids bane
som Hårfagres samlingstanke
løftet over spredthets skranke.
Kaldet kræver,

kaldet hæver
under utvist nådeøie
mot det høie.
Tapperhets og klokskaps eie
fører frem på trygge veie.
Ånden pryder
krigerdyder.
Han kun lønner
sine sønner
når de følger
tidens bølger.
Når de af sit kald beruset
nyter vingesuset.

Tidens pulsslag, tidens røst,
tidens nerver, tidens trøst.

Mindekvad i dag skal tone
om vort samfunds sekelkrone,
selv om den som diamanter
kun har tidens folianter,
Herren selv vort virke lede
- Herre, styrk vor krigerkjede.
Gi vort samfund vekst og trivsel,
gi det kraft og åndens vigsel.

LEIF ARNE PEDERSEN DIRIGENT

Sjefdirigent og kunstnerisk leder for Luftforsvarets musikkorps, Leif Arne Pedersen begynte sin profesjonelle karriere som klarinettist i Forsvarets Stabsmusikkorps. Etter en periode i Bergen Filharmoniske Orkester ble han i 1988 ansatt i Oslo-filharmonien, fra 1990 som soloklarinettist.

I de senere år har Pedersen også gjort karriere som dirigent. Han har gjestet alle de norske militærkorpserne og var fra 2003–2008 sjefdirigent for Kongelige norske marines musikkorps. Leif Arne Pedersen har gjort flere plateinnspillinger både som dirigent og klarinettist. Han urfremførte i 1996 Rolf Wallins klarinettkonsert, et verk Wallin fikk Nordisk Råds musikkpris for, og vant også en Spellemannspris for sin innspilling av denne konserten.

Leif Arne Pedersen har vært sjefsdirigent og kunstnerisk leder i Luftforsvarets musikkorps siden januar 2011.

LEIF ARNE PEDERSEN CONDUCTOR

Leif Arne Pedersen, principal conductor and artistic director of the Royal Norwegian Air Force Band, began his professional career as clarinettist of the Staff Band of the Norwegian Armed Forces. After performing for a time with Bergen Philharmonic Orchestra, he joined Oslo Philharmonic Orchestra in 1988 and has been principal clarinet since 1990.

In recent years, Pedersen has fashioned a career as conductor. He has guest conducted all the Norwegian military bands, and he served from 2003-2008 as principal conductor of the Royal Norwegian Navy Band. Leif Arne Pedersen has made a number of recordings, both as conductor and as clarinettist. In 1996 he premiered Rolf Wallin's clarinet concerto, a work for which Wallin received the Nordic Council Music Prize, and he won a *Spellemannspris* (Norway's Grammy) for his recording of this concerto.

Leif Arne Pedersen has been principal conductor and artistic director of the Royal Norwegian Air Force Band since January 2011.

LUFTFORSVARETS MUSIKKORPS

Luftforsvarets musikkorps ble opprettet i 2006, men vil allikevel feire sitt 200-årsjubileum i 2018. Opprettet i 1818 som Trondhjemske brigades musikkorps og senere som 5. divisjons musikkorps og Forsvarets Musikkorps Trøndelag var korpset i over hundre år Trondheims eneste profesjonelle ensemble.

Etter overgangen til Luftforsvaret har korpset gått fra å være et korps for Midt-Norge til å ha hele landet som sitt arbeidsområde. I sitt hovedkvarter på Byscenen midt i Trondheim sentrum har korpset de siste årene hatt konserter med blant andre Elise Båtnes, Hilde Louise Asbjørnsen, Randi Stene, Tora Augestad, den australske jazztrompetisten James Morrison og jazzrockbandet PELbO. Av andre prosjekter kan nevnes barneteaterforestillingen *Musika Mobile* sammen med fritateergruppen Cirka Teater og stand-up-konserten *Lufta er for alle* i samarbeid med Åsleik Engmark. For Luftforsvarets musikkorps gjelder tesen *Ingen sjanger er oss ukjent*.

Luftforsvarets musikkorps samarbeider tett med Luftkrigsskolen og Ørland hovedflystasjon og gjester jevnlig alle Luftforsvarets avdelinger rundt om i landet.

THE ROYAL NORWEGIAN AIR FORCE BAND

The Royal Norwegian Air Force Band was established in 2006, yet it will celebrate its bicentenary in 2018. Founded in 1818 as the Band of the Trondhjem Brigade, and later called the Band of the Fifth Division and the Band of the Armed Forces Trøndelag, it was for over one hundred years Trondheim's only professional ensemble.

After the transition to the Air Force, the band has expanded its arena of activity from Central Norway to the entire country. At its main venue, *Byscenen* in Trondheim's city centre, the band has performed with Elise Båtnes, Hilde Louise Asbjørnsen, Randi Stene, Tora Augestad, Australian jazz trumpeter James Morrison, and the jazz-rock band, PELbO. Other projects have included the children's theatre performance *Musika Mobile*, together with the free theatre group, Cirka Teater, and the stand up concert *Lufta er for alle* (The Air Is For Everyone), in collaboration with Åsleik Engmark. The band performs under the motto *No genre unfamiliar to us*.

The Royal Norwegian Air Force Band collaborates closely with the Royal Norwegian Air Force Academy and Ørland Main Air Station, and it gives regular guest performances at air force bases and centres around the country.

CHRISTIANIA MANNSKOR

Christiania Mannskor består av 18 profesjonelle sangere under ledelse av dirigent Marius Skjølaas. Ensemblet har en jevnlig konsertvirksomhet både i Oslo og i resten av landet og har hatt oppdrag for regjering og storting, blant annet i forbindelse med utdeling av Nobels fredspris.

Christiania Mannskor ble startet i 2009 og arbeider målbevisst for å fornye og revitalisere mannskorsangen i Norge.

Ensemblet ønsker å være en aktiv og virksom ressurs for norske kor, sangere, komponister og dirigenter som arbeider med musikk for mannskor, og vi legger vekt på samarbeid med amatørkor og lokale kor på våre konserter og turnéer.

SOLISTER/ SOLOISTS

Hilsen til Nidaros: Ludvik Kjærnes *Landkjenning:* Dagfinn Andersen
Kantate ved afsløringen af Henrik Wergelands statue: Eirik Pedersen Krokfjord
Arnes Sang: Jon Harthug
Kantate ved Militære Samfunds 100 års jubilæum: Jon Harthug

CHRISTIANIA MANNSKOR

Christiania Mannskor is made up of 18 professional singers under the direction of conductor Marius Skjølaas. The ensemble has regular concert engagements in Oslo and country-wide and has performed at the invitation of the Norwegian government and parliament in connection with, among other things, the awarding of the Nobel Peace Prize.

Christiania Mannskor was established in 2009 and is dedicated to the renewal and revitalisation of men's choir singing in Norway.

The ensemble wishes to be an active and effective resource for Norwegian choirs, singers, composers and conductors with a focus on music for men's choir, and we attach special importance to working with amateur and local choirs in our performances and on concert tours.

RECORDED IN LADEMOEN CHURCH,
TRONDHEIM, 27-30 JANUARY 2015
PRODUCER: VEGARD LANDAAS
BALANCE ENGINEER: THOMAS WOLDEN
EDITING: VEGARD LANDAAS
MASTERING: THOMAS WOLDEN
BOOKLET NOTES: MIKAL ENGEN
ENGLISH TRANSLATION: JIM SKURDALL
BOOKLET EDITOR: HEGE WOLLENG
COVER DESIGN: ANETTE L'ORANGE | BLUNDERBUSS
COVER ILLUSTRATION: BY ISTOCK |
MODIFIED BY ANETTE L'ORANGE
ARTIST PHOTO: LASSE BERGE

THIS RECORD HAS BEEN MADE POSSIBLE WITH SUPPORT FROM:
ARTS COUNCIL NORWAY
PRINCIPAL DIRECTOR OF MUSIC NORWEGIAN ARMED FORCES

THANKS TO:

BJØRN MELLEMBERG, FOR THE FINAL COPIES OF THE PRINTED MUSIC
NIELS PERSEN, ARMED FORCES MUSEUM, FOR HELP IN SEARCHING IN THE MUSIC ARCHIVES
BJARTE ENGESET, PROF. ARVID O. VOLLSNES AND EGIL A. GUNDERSEN, RESPECTIVELY, FOR INFORMATION ABOUT THE WORKS OF SVENDSEN, GRIEG AND FREDRIK WILHELM GOMNÆS
LADEMOEN CHURCH, FOR THE USE OF THE CHURCH TO MAKE THE RECORDING
PROF. HARALD BJØRKØY, FOR PUTTING US ONTO THE IDEA

LAWO LWC1121
© 2017 LAWO | © 2017 LAWO CLASSICS
WWW.LAWO.NO

NORGE MITT NORGE

LUFTFORSVARETS MUSIKKORPS
CHRISTANIA MANNSKOR
LEIF ARNE PEDERSEN-DIRIGENT

01. HILSEN TIL NIDAROS ^{11:12}
JOHAN SELMER (1844-1910)
TEKST: JOHN PAULSEN (1851-1924)

02. SØRGEMARSJ OVER RICHARD NORDRAAK ^{06:55}
EDVARD GRIEG (1843-1907)

03. LANDKJENNING ^{05:13}
EDVARD GRIEG (1843-1907)
TEKST: BJØRNSTJERNE BJØRNSON (1832-1910)
HARMONIUM: MAGNE H. DRAAGEN
DIRIGENT: MARIUS SKJØLAAS

04. KANTATE VED AFSLØRINGEN
AF CHRISTIES MONUMENT I
BERGEN ^{DEN 17DE MAI 1868} ^{07:39}
EDVARD GRIEG (1843-1907)
TEKST: ANDREAS MUNCH (1811-1884)

05. KRONINGSMARSJ ^{07:02}
JOHAN SVENDSEN (1840-1911)

06. KANTATE VED AFSLØRINGEN AF
HENRIK WERGELANDS STATUE ^{DEN 17DE MAI 1881} ^{11:42}
JOHAN SVENDSEN (1840-1911)
TEKST: JONAS LIE (1833-1908)

07. SANGERNE MORGENHILSEN ^{04:28}
DE FORENDE SANGFORENINGERS HILSEN TIL DET
DANSKE KONGEPARS GULDBRYLLUP, OP. 31
JOHAN SVENDSEN (1840-1911)
TEKST: P. HANSEN (1840-1905)

08. ARNES SANG ^{08:06}
ALFRED EVENSEN (1883-1942)
TEKST: BJØRNSTJERNE BJØRNSON (1832-1910)

09. KANTATE VED MILITÆRE SAMFUNDS
100 ÅRS JUBILÆUM ^{09:00}
FREDRIK WILHELM GOMNÆS (1868-1925)
TEKST: HILMAR BORCHGREVINK (1861-1948)

LAWO

CLASSICS www.lawo.no

ALL RIGHTS RESERVED LAWO CLASSICS
LWC1121 TT 71:47 © 2017 © 2017
CD STEREO | RECORDED IN DXD 24BIT/352.8KHZ

FORSVARET
Luftforsvarets Musikkorps